

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ

“УКРАЇНСЬКА ТІЛОВИХОВНА ТРАДИЦІЯ”

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З КУРСУ

дисципліни

підготовки бакалаврів

Галузь знань: 22 охорона здоров'я

Спеціальність: 227 – фізична терапія та ерготерапія

Факультет терапії та реабілітації

Укладач:
професор Сова А. О.

Львів 2024

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою олімпійської освіти Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Перелік рекомендованої літератури з курсу затверджено на засіданні кафедри олімпійської освіти

Протокол № 1 від «2» вересня 2024 року

Завідувач кафедри олімпійської освіти,
канд. наук, доцент (Тимчак Я. В.)

УКЛАДАЧ:

доктор історичних наук, професор,
доцент кафедри олімпійської освіти
Сова Андрій Олегович

Рекомендована література з навчального курсу «Українська тіловиховна традиція»:

1. Альманах Ради Фізичної Культури. – Мюнхен: Видавництво «Молоде Життя», 1951. – 117 с.
2. Альманах 100-ліття Пласту: до 100-ліття українського скавтіngu. – Нью-Йорк–Торонто–Львів: Видання Головної Пластової Булави, 2012. – 888 с.
3. Андрухів І. О. Західноукраїнські молодіжні товариства «Сокіл», «Січ», «Пласт», «Луг». – Івано-Франківськ, 1992. – 80 с.
4. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини: 1861–1939 рр. (Короткий історичний нарис). – Івано-Франківськ, 1995. – 72 с.
5. Баняс В., Гаджега В., Гулій А., Демян Є., Маноха О., Паук О., Сова А., Тарасюк В. Українські фізкультурні історії. 60 розповідей про спорт до 30-ліття державної Незалежності. Альманах. – Київ: Арт Економі, 2021. – 104 с.
6. Бейден Пауел оф Гілвел. Пластування для хлопців. – 2-ге укр. вид. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. – 304 с.
7. Боберський І. Нові шляхи до тілесного виховання. – Львів: Накладом «Сокола-Батька», 1911. – 8 с.
8. Вацеба О. М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. – 232 с.
9. Ващенко Г. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру. – Мюнхен: Авангард, 1956. – 54 с. *Передрук*: Ващенко Г. Тіловиховання як засіб виховання волі і характеру. – Львів, 2001. – 56 с.
10. Візитів Ю. М. Пластовий рух на Волині в міжвоєнний період: Монографія. – Рівне: Волинські обереги, 2008. – 180 с.
11. Гайдучок С. Відбиванка / Степан Гайдучок; упорядкув. В. Левківа, А. Сиви. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 112 с.: іл. – Репр. відтворення вид. 1930 р.
12. Гей, там на горі «Січ» іде!.. Пропам'ятна книга «Січей» / Зібрав й упорядкував Петро Трильовський. – Едмонтон, 1965. – 432 с.
13. Гінда В. Український спорт під нацистською свастикою (1941–1944 рр.). – Житомир: Рута, 2021. – 500 с.
14. Гуйванюк М. Р. Січовий рух у Галичині й на Буковині (1900–1914 рр.). – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 254 с.
15. Іван Боберський – Батько українського тіловиховання. Листівка / Авт.: Ярослав Тимчак, Андрій Сова. – Львів: ЛДУФК, 2013. – Вип. 10. – 2 с.
16. Історія української культури: метод. вказівки з навч. дисципліни підготовки бакалаврів: Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 017 «Фізична культура і спорт» / уклад. Сова А. О., Поліщук Р. М. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 56 с.
17. Історія української культури: метод. вказівки з навч. дисципліни підготовки бакалаврів: Галузь знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа» / уклад. Сова А. О., Поліщук Р. М. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 56 с.

18. Історія української культури: метод. вказівки з навч. дисципліни підготовки бакалаврів: Галузь знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 227 «Фізична терапія та ерготерапія» / уклад. Сова А. О., Поліщук Р. М. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 56 с.

19. Карпатський лещетарський клуб: національний досвід спортивної традиції. Листівка / Авт.: А. Сова, Я. Тимчак, І. Яремко. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 13. – 2 с.

20. Каспаревич В., Паук О., Пуньків Т. Львівський футбол: люди, факти. 1939–1991. – Львів: Світ, 2019. – 464 с.: іл.

21. Кирило Трильовський – провідний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. Листівка / Авт.: Я. Тимчак, А. Сова; літ. ред. М. Станішевська; оформл. Б. Ляльки. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 11. – 2 с.

22. Ковпак В. О. Українська спортивна періодика Галичини 20–30-х рр. ХХ ст.: Монографія / НАН України. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділення «Науково-дослідний центр періодики»; Відп. ред. Л. В. Снісарчук. – Львів, 2008. – 236 с.

23. Козій Ю. С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади. Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. – Львів, 2000. – 26 с.

24. Козій Ю. С. Спортивний рух в середовищі західної української діаспори: автореф. дис. ... канд. фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення». – Луцьк, 2000. – 18 с.

25. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: ідейно-концептуальні засади, періодизація). – Львів, 2008. – 272 с.

26. Кость С. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша). – Львів, 2008. – 264 с.

27. Кость С. Нариси з історії західноукраїнської преси першої половини ХХ ст. (Структура. Частина друга). – Львів, 2002. – 217 с.

28. Котляр М. Ф. Воєнне мистецтво Давньої Русі. – Київ: Наш час, 2011. – 280 с. – (Сер. «Стратегікон»).

29. Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвип.: Кирило Трильовський (1864–1941) видатний діяч українського спортивно-гімнастичного руху. – Львів, 2014. – [20 червня]. – 12 с.

30. Країна Спорту. Студентський часопис ЛДУФК. Спецвип.: Рік Івана Боберського на Львівщині. – Львів, 2013. – [25 листопада]. – 8 с.

31. Кумка М. Початки руханки серед українців у Вінніпегу. – Вінніпег, 1925. – 32 с.

32. Кухарський О. С., Грибан Г. П. Історія гімнастичного товариства «Сокил» на Волині. – Вид. 2-е випр. і доп. – Житомир: Вид-во «Рута», 2015. – 128 с.

33. Лаврівський В. Копана (Association Football). – Львів: Друкарня уділова, 1900 / Київ: Арт Економі, 2019. – 24 с. : іл.

34. Леник В. Українська організована молодь (молодечі організації від початків до 1914 р.). – Мюнхен–Львів, 1994. – 181 с.
35. Луцький Я. В. З історії туристично-краєзнавчої роботи в «Пласті» (1911–1930 рр.). – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. – 60 с.
36. Люпа Б. М., Грисьо Я. А., Яремко І. Я. Хроніки львівського футболу; За ред. Б. М. Люпи. – Львів: ЛА «Піраміда», 2015. – Т. 1 (II половина XIX ст. – 1965). – 596 с.
37. Мандзюк Д. Копаний м'яч [Текст]. – Львів: Видавництво Старого Львова, 2016. – 416 с.
38. Мандрівки спортивними об'єктами Львова / упорядник Яремко І. Я. – Львів: «Тріада плюс», 2021. – 168 с.
39. Мартиролог Українського Пласту / Укладачі: Свідзинська О. (відп. ред.), Сова А., Юзич Ю. – Львів: Дизайн-студія «Папуга», 2015. – 432 с.
40. Нариси з історії західноукраїнської преси першої половини XX ст. (Структура. Частина перша) / За ред. С. Костя. – Львів, 2002. – 422 с.
41. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. – Прага, 1942. – Частина перша. – 373 с. + СССХХХІІ с. іл. *Передрук*: Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. – 2-ге вид. – Львів–Кент–Острог, 2008. – Ч. I. – 372 + СССХХХІІ с. іл.
42. Нація і спорт. Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 80-річчю СТ «Україна» / Ред. кол.: Є. Приступа, Р. Куціль, Л. Мазур та ін. – Львів, 1991. – 96 с.
43. Окаринський В. М. Пласт в українському національно-визвольному русі (1911–1939 рр.): Монографія. – Тернопіль, 2006. – 222 с.
44. Окаринський В. М. Український скаутський рух (1911–1944 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України». – Київ, 2001. – 18 с.
45. Підкуймуха Л. Мова Львова, або коли й батяри говорили / Людмила Підкуймуха; передм. Л. Ткач. – Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо»», 2020. – 328 с.
46. Поліщук Р. М. Національний спорт як навчальний курс та його світоглядно-філософське значення // Молодий вчений. – 2020. – Квітень. – № 4 (80). – С. 528–532.
47. Поховання спортсменів на Личаківському кладовищі / Євген Приступа, Ольга Романчук, Ростислав Коваль, Наталія Базиляк, Юліана Мельник, Лариса Матлашенко; за заг. ред. Є. Приступи. – Львів: Видавництво «Компанія «Манускрипт»», 2015. – 64 с.
48. Приступа Є. Народна фізична культура українців. – Львів: УСА, 1995. – 254 с.
49. Приступа Є., Левків В., Слімаковський О. Українські народні ігри [Текст]: монографія. – Львів: ЛДУФК, 2012. – 432 с.

50. Процик І. Лексика на позначення футбольних понять у праці Івана Боберського «Забави і гри рухові. Часть III. Копаний мяч» (Львів, 1906): словник-довідник. – Львів: НТШ, 2023. – 56 с.

51. Процик І. СТ «Україна», У. С. К. «Тризуб», У. С. К. «Сокіл», або які назви мали українські футбольні команди Галичини в першій половині ХХ століття // Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2016. – Вип. 43. – С. 122–129.

52. Процик І. Р. Футбольна лексика у формальному та неформальному дискурсах: автореф. дис. ... докт. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». – Луцьк, 2021. – 36 с.

53. Рік Івана Боберського у Львівській області. З нагоди 140-річчя від дня народження Батька українського тіловиховання. Листівка / Авт.: Ярослав Тимчак, Андрій Сова. – Львів: ЛДУФК, 2013. – Вип. 9. – 2 с.

54. Роман Шухевич у громадсько-політичному житті Західної України 1920–1939 рр.: спогади, документи, світлини / Упоряд. і відп. ред. Андрій Сова; Центр незалежних історичних студій. – Львів: Апріорі, 2019. – 816 с.

55. Савчук Б. Український Пласт 1911–1939. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1996. – 272 с.

56. Сергієнко Л. П. Терміни і поняття у фізичній культурі: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 264 с.

57. Сич О. Пласт – український скавтинг: нарис витоків, історії, сьогодення. –2-ге вид., змінене, доповнене. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2012. – 288 с.

58. Сова А. Актуальні питання вивчення символіки українських молодіжних організацій Галичини кінця ХІХ – першої третини ХХ ст. // Український визвольний рух. – Львів, 2007. – Зб. 9. – С. 157–180.

59. Сова А. Атрибутика Карпатського Лещетарського Клубу // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2014. – Вип. 19 (312). – С. 103–107.

60. Сова А. Атрибутика спортивного товариства «Україна» // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Збірник наукових праць. – Львів, 2012–2013. – Вип. 13–14: Ювілейний збірник на пошану Богдана Якимовича – С. 279–287.

61. Сова А. «В здоровому тілі – здорова душа!»: життєвий шлях професора тіловиховання Степана Гайдучка (з нагоди 130-річчя від дня народження) // Десяті Липівські читання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (24–25 вересня 2020 р.) / ред.-упоряд. С. Кучеренко. – Івано-Франківськ: ІФНМУ, 2020. – С. 28–36.

62. Сова А. Взаємодія українських товариств «Луг» і «Сокіл» у Галичині з органами місцевого самоврядування (на прикладі села Уличного на Дрогобиччині) // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2022. – Вип. 35. – С. 104–112.

63. Сова А. Відзначення товариством «Сокіл-Батько» 40-річної творчої праці Івана Франка (Маловідома публікація Івана Боберського) // Вісник НТШ. Інформаційне видання Світової ради Наукових товариств ім. Шевченка. – Львів, 2017. – Чис. 57 (весна-літо). – С. 71–74.

64. Сова А. Внесок Івана Боберського у становлення організації «Пласт» // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. Збірник наукових праць. – Львів, 2014. – Вип. 15. – С. 85–95.

65. Сова А. Громадська діяльність Івана Боберського в Канаді // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. – Спецвипуск до 75-річчя професора Костянтина Кондратюка / За редакцією Ігора Підкови. – С. 540–549.

66. Сова А. Громадська діяльність Івана Боберського у міжвоєнний період (на прикладі візиту до Львова 1928 року) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 118–124.

67. Сова А. Діяльність Степана Гайдучка в організації «Пласт» (1911–1930) // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр, заст. гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2024. – Вип. 39. – С. 141–155.

68. Сова А. Діяльність українських товариств «Сокіл» на Дрогобиччині // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич: Коло, 2005. – Вип. ІХ. – С. 356–371.

69. Сова А. Документи ЦДІА України у Львові про участь Дмитра Грицяя в українському товаристві «Сокіл» // Цитаделя: Львівський мілітарний альманах. – Рік 2011, частина 2 (6). – С. 55–60.

70. Сова А. Документи Центрального державного історичного архіву України у Львові про відновлення діяльності товариства «Сокіл» у селі Дуб'є після Першої світової війни // Брідщина – край на межі Галичини й Волині / гол. ред. Василь Стрільчук; Комунальна установа «Бродівський історико-краєзнавчий музей» Бродівської міської ради. – Броди, 2024. – Вип. 15. – С. 57–61.

71. Сова А. Заснування товариства «Сокіл» у селі Дуб'є у світлі документів Центрального державного історичного архіву України у Львові // «Брідщина – край на межі Галичини й Волині» / гол. ред. Василь Стрільчук; Комунальна установа «Бродівський історико-краєзнавчий музей» Бродівської міської ради. – Броди, 2022. – Вип. 13. – С. 70–76.

72. Сова А. Іван Боберський – засновник та ідейний натхненник Українського спортивного кружка в Академічній гімназії у Львові // Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – Івано-Франківськ, 2017. – Ч. 29–30. – С. 166–175.

73. Сова А. Іван Боберський – популяризатор лещетарства серед українців // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2018. – Вип. 3–4. – С. 53–59.

74. Сова А. Іван Боберський – провідний діяч українського сокільського руху // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 30: Український визвольний рух ХХ століття / гол. редкол. Микола Литвин, упоряд. і наук. ред. Михайло Романюк. НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2017. – С. 3–22.

75. Сова А. Іван Боберський і Стрийщина: з історії українського сокільського руху // Стрийщина: історія і сучасність. Матеріали науково-краєзнавчої конференції. – Стрий–Дрогобич: Посвіт, 2018. – Вип. 4. – С. 173–191.

76. Сова А. Іван Боберський та Іван Луценко: до історії взаємин (на прикладі VI-го Всесокільського злету в Празі 1912 р.) // Дев'яті Липівські читання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (11–12 травня 2018 р.) / Упоряд. С. В. Кучеренко. – Полтава: ПУЕТ, 2018. – С. 86–95.

77. Сова А. Іван Боберський та козацька традиція в діяльності українського гімнастичного товариства «Сокіл» // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Витоки та становлення козацького руху на етнічних землях України» (до 525-річчя Козацького руху в Україні та 425-річчя Українського реєстрового козацтва). – Львів, 2017. – С. 73–76.

78. Сова А. Іван Боберський та Михайло Грушевський: співпраця Батька українського тіловиховання з Видатним істориком України // Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2020. – Вип. 1. – С. 51–63.

79. Сова А. Іван Боберський та освітній розвиток українського жіноцтва (на прикладі гімназії СС Василянок у Львові) // Наша спадщина. Науково-популярний журнал. – Львів, 2023. – № 4 (36). – С. 47–49.

80. Сова А. Іван Боберський та освітній розвиток українського жіноцтва (на прикладі гімназії СС Василянок у Львові) // Наша спадщина. Науково-популярний журнал. – Львів, 2024. – № 1 (37). – С. 53–58.

81. Сова А. Іван Боберський та Перший Краєвий здви́г: проблема ідентифікації світлин з Бродівського історико-краєзнавчого музею // Брідщина – край на межі Галичини й Волині. Матеріали одинадцятої краєзнавчої конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження Галини Столяр. – Львів: Растр-7, 2017. – Зб. 10. – С. 153–160.

82. Сова А. Іван Боберський та розвиток стрілецького руху в Галичині напередодні Першої світової війни // Галичина. Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. – Івано-Франківськ, 2019. – Ч. 32. – С. 41–47.

83. Сова А. Іван Боберський та спортове товариство «Україна»: формування української спортової традиції в Галичині // Вісник Львівського торговельно-економічного університету / ред. кол.: С. Д. Гелей (гол. ред.), В. К. Баран, С. П. Качараба та ін. – Львів: вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2016. – Вип. 14. – С. 68–75. (Гуманітарні науки).

84. Сова А. Іван Боберський: життя присвячене Україні (3 нагоди 145-річчя від дня народження) // Наш спорт. Неперіодичний спортивний журнал

українського спортивно-виховного товариства «Чорноморська Січ». – Випені, 2018. – Лютий. – Чис. 54. – С. 1–3.

85. Сова А. Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність: монографія; Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України; Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського; Центр незалежних історичних студій. – Львів, 2019. – 512 с.

86. Сова А. Іван Франко та Іван Боберський: відзначення 40-ліття творчої праці письменника у товаристві «Сокіл-Батько» // Іван Франко: «Я єсть пролог...»: матеріали Міжнародного наукового конгресу до 160-річчя від дня народження Івана Франка (Львів, 22–24 вересня 2016 р.): у 2 т. Т. 1. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – С. 336–343.

87. Сова А. Історія прапора товариства «Великий Луг» у Львові // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2006. – Т ССЛІІ: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С. 145–154.

88. Сова А. Історія прапора товариства «Сокіл-Батько» у Львові // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2010. – Т. ССLX: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – Кн. 2. – С. 175–202.

89. Сова А. Кирило Трильовський: життя, присвячене Україні (з нагоди 150-ліття від дня народження) // Пластовий шлях. Журнал пластової думки та інформації. – Львів, 2014. – Чис. 1 (177). – С. 52–53.

90. Сова А. Листування Євгена Коновальця зі старшиною товариства «Сокіл-Батько» у Львові // Український визвольний рух. – Львів: Видавництво «Мс», 2006. – Зб. 8. – С. 5–10.

91. Сова А. Мальовничими стежками Українських Карпат, або мандрівка Петра Франка 1911 року в Урич і околиці // Фортеця: збірник заповідника «Тустань». – Львів: Простір-М, 2020. – Кн. 4. – С. 336–348.

92. Сова А. «Маю много роботи і пишу коротко». З невідомого листування Івана Боберського та старшини українського товариства «Сокіл-Батько» // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: збірник наукових праць / НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника; редкол.: М. М. Романюк (гол. ред.) та ін. – Львів, 2017. – Вип. 9 (25). – С. 502–513.

93. Сова А. Навчальна дисципліна «Українська тіловиховна традиція» – важлива складова підготовки фахівців факультету туризму ЛДУФК імені Івана Боберського // Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика : зб. тез доп. ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. мол. учених, асп. і студ. (19 травня 2022 року, м. Львів). – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. – С. 402–405.

94. Сова А. Напрями діяльності Степана Гайдучка в українському гімнастичному товаристві «Сокіл-Батько» у Львові (1910–1914) // Новітня доба / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2021. – Вип. 9. – С. 237–252.

95. Сова А. «Не забуваймо, що тільки в здоровому тілі здорова душа!». Оксана Суховерська: з нагоди 127-річчя від народження провідниці жіночої руханки і ритміки // *Голос Соломії*. – Львів, 2018. – Березень–квітень. – № 7. – С. 11–12.

96. Сова А. Невідомі документи львівських архівів про діяльність Романа Шухевича в Українському студентському спортовому клубі // *Новітня доба* / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2018. – Вип. 6. – С. 212–242.

97. Сова А. Невідомі документи про діяльність УСК «Богун» у Бродях (1930-ті роки) // *Брідщина – край на межі Галичини й Волині*. Матеріали дванадцятої краєзнавчої конференції. – Броди, 2020. – Зб. 11. – С. 49–53.

98. Сова А. Невідомі документи про спортивну діяльність Романа Шухевича в «Пласті» // *Українська тіловиховна традиція* / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2020. – Вип. 1. – С. 111–115.

99. Сова А. Оксана Суховерська – провідниця української жіночої руханки і ритміки // *Шлях Перемоги*. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью-Йорк–Торонто, 2018. – 11 квітня. – Чис. 15 (3328). – С. 7.

100. Сова А. Олімпійська тематика в творчій спадщині Івана Боберського (на прикладі IV зимових Олімпійських ігор у Гарміш-Партенкірхені 1936 року) // *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. – Дрогобич: Посвіт, 2017. – Спецвип. III. – С. 203–214.

101. Сова А. Олімпійська тематика на сторінках українських сокільських видань на початку ХХ століття // *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. – Вип. 2. – Ч. 2. – С. 36–39.

102. Сова А. Освітньо-виховна діяльність Івана Боберського в Канаді // *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2020. – Вип. 33. – С. 294–305.

103. Сова А. Педагогічна діяльність Івана Боберського в Дрогобицькій гімназії // *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. – Дрогобич: Коло, 2017. – Вип. XIX–XX. – С. 294–299.

104. Сова А. Педагогічна праця Степана Гайдучка у Львові напередодні Першої світової війни // *Народознавчі зошити*. – Львів, 2022. – № 3 (165). – С. 674–684.

105. Сова А. Петро Франко як популяризатор мандрівництва у Галичині напередодні Першої світової війни // *Пластовий шлях*. Журнал пластової думки та інформації. – Львів, 2022. – Чис. 3 (207). – С. 44–46.

106. Сова А. Прапор товариства «Сокіл-Батько» – символ соборності України // *Наша спадщина*. Науково-популярний журнал. – Львів, 2020. – № 1 (21). – С. 46–50.

107. Сова А. Прапорництво українського пожежно-спортивного товариства «Сокіл» у Галичині (1894–1939) // *Наукові зошити історичного факультету*.

Львівський національний університет імені Івана Франка. Збірн. наук. праць. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – Вип. 8. – Част. 2. – С. 225–241.

108. Сова А. Професор Іван Боберський про Пласт // Пластовий шлях. Журнал пластової думки та інформації. – Львів, 2014. – Чис. 1 (177). – С. 40–41.

109. Сова А. Професор Іван Боберський: життя, присвячене Україні (з нагоди 140-ліття від дня народження) // Пластовий шлях. Журнал пластової думки та інформації. – Львів, 2013. – Чис. 3–4 (175–176). – С. 56–58.

110. Сова А. [Рец.]: «Копаний мяч учить боронити і здобувати»: джерела до історії вивчення українського футболу [на кн.]: Хроніки копаного м'яча. Історія українського футболу в Галичині очима сучасників. Частина 1. 1909–1927 / упор. Д. Мандзюк. – Львів, 2022. – 280 с. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2022. – Вип. 36. – С. 283–287.

111. Сова А. Роль Кирила Трильовського у розробці символіки січового руху в Галичині // Кирило Трильовський і січовий рух: Матеріали наукової конференції «Кирило Трильовський і січовий рух» (Коломия, 6 травня 2014 р.), приуроченої 150-річчю з дня народження Кирила Трильовського та 100-річчю створення Легіону Українських Січових Стрільців. – Коломия: Вік, 2014. – С. 193–204.

112. Сова А. Символіка Карпатського Лещетарського Клубу // Записки Наукового товариства імені Шевченка. – Львів, 2015. – Т. ССLXVIII: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С. 457–466 + 19 іл.

113. Сова А. О. Символіка українських молодіжних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт» та «Луг» у Галичині (кінець ХІХ століття – 1939 р.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни». – Львів, 2009. – 17 с.

114. Сова А. «“Сокіл-Батько” має вправді вже досить різних журб». З невідомого листування Івана Боберського та керівництва товариства “Сокіл-Батько” у Львові // Новітня доба / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2022. – Вип. 10. – С. 246–264.

115. Сова А. Спортивне життя села Уличного на Дрогобиччині у 1920-их рр. // Український селянин: Зб. наук. праць / За ред. А. Г. Морозова. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2014. – Вип. 14. – С. 83–85.

116. Сова А. Співпраця Івана Боберського з Науковим товариством імені Шевченка у 1920–40-х роках // Гілея. Науковий вісник. – Київ: Видавництво «Гілея», 2020. – Вип. 153 (№ 2). – С. 183–186.

117. Сова А. Спортивне життя села Уличного на Дрогобиччині у 1920-их рр. // Український селянин: Зб. наук. праць / За ред. А. Г. Морозова. – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2014. – Вип. 14. – С. 83–85.

118. Сова А. Спортивні товариства села Уличне напередодні Першої світової війни // Дрогобицький краєзнавчий збірник / Гол. редкол. Л. Тимошенко. – Дрогобич: Посвіт, 2015. – Спецвип. II. – С. 28–41.

119. Сова А. Степан Гайдучок – творець та літописець історії українського тіловиховання // Шлях Перемоги. – Київ–Лондон–Мюнхен–Нью-Йорк–Торонто, 2018. – 14 березня. – Чис. 11 (3324). – С. 7.

120. Сова А. Степан Гайдучок (1890–1976): діяльність знаного українського педагога. – Львів: Простір-М, 2022. – 56 с.

121. Сова А. О. Суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність Івана Боберського (1873–1947): автореф. дис. ... докт. іст. наук: спец. 07.00.01 – історія України. – Львів, 2020. – 36 с.

122. Сова А. О. Суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність Івана Боберського (1873–1947): дис. ... докт. іст. наук: спец. 07.00.01 – історія України. – Львів, 2020. – 551 с.

123. Сова А. Сфрагістичні пам'ятки січового руху в Галичині першої третини ХХ століття. – Львів: ЛДУФК, 2014. – 72 с. – (Серія 1. Дослідження. Вип. 1).

124. Сова А. «Тут виробляється українська єдність, карність, витривалість, швидкість, гартується здоров'я, гнучкість, сила»: деякі факти про рухівню «Сокола-Батька» у Львові // Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2024. – Вип. 3: 3 нагоди 150-річчя від заснування Наукового товариства імені Шевченка, 150-річчя від народження Івана Боберського та Миколи Міхновського. – С. 98–100.

125. Сова А. Український спортивний кружок у Львові: сфрагістичний аспект // Знак. Вісник Українського геральдичного товариства. – Львів, 2016. – Вересень. – Чис. 70. – С. 4–5.

126. Сова А. Українські товариства «Луг» на Дрогобиччині // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 2006. – Випуск Х. – С. 436–447.

127. Сова А. Участь українських соколів у VI Всесокольському злеті у Празі 1912 року // Новітня доба / відп. ред. Ігор Соляр; Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2015–2016. – Вип. 3–4. – С. 5–13.

128. Сова А. «Ширий привіт з XI Олімпійських весвітних змагань в Берліні!» – з невідомого листування Івана Боберського та керівництва українського товариства «Сокіл-Батько» // Новітня доба / відп. ред. Ігор Соляр; упоряд. і наук. ред. Михайло Романюк, Олександра Стасюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2017. – Вип. 5. – С. 208–214.

129. Сова А. Як починався український спорт на Галичині // Локальна історія. – 2019. – № 2. – С. 56–59.

130. Сова А., Кравець Н. Українсько-чеські відносини в контексті діяльності гімнастичних товариств «Сокіл» (кін. ХІХ ст. – 1914 р.) // Міжнаціональні відносини в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. Західні землі:

монографія / від. ред. І. Патер, упоряд. М. Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2020. – С. 13–37.

131. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / за наук. ред. Євгена Приступи. – Львів: ЛДУФК; Апріорі, 2017. – 232 с. : іл.

132. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський: формування української тіловиховної традиції в Академічній гімназії у Львові в першій чверті ХХ століття // Новітня доба / відп. ред. Ігор Соляр; Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2014. – Вип. 2. – С. 16–26.

133. Сова А., Тимчак Я. На пошану професора Степана Гайдучка – одного з перших фахівців тіловиховання і спорту в Україні // Наш спорт. Неперіодичний спортовий журнал українського спортивно-виховного товариства «Чорноморська Січ». – Випені, 2016. – Січень. – Чис. 52. – С. 26–27.

134. Сова А., Тимчак Я. Сини Івана Франка – перші українські фахівці з руханки та змагу // Вісник НТШ. Інформаційне видання Світової ради Наукових товариств ім. Шевченка. – Львів, 2016. – Чис. 56 (осінь-зима). – С. 43–47.

135. Сова А. О., Тимчак Я. В., Яремко І. Я. Карпатський Лещетарський Клуб // Феномен людини. Здоровий спосіб життя [Текст]: зб. наук. праць / За ред. доц. Ю. М. Панишка. – Львів, 2015. – Вип. 39 (105). – С. 26–30.

136. «Сокіл-Батько»: спортивно-руханкове товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / Упорядник А. Благітка. – Львів: Основа, 1996. – 268 с.

137. Спорт і національне відродження. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Спорт і національне відродження», присвяченої 120-літтю від дня народження професора Івана Боберського, 14–15 жовтня 1993 р. / Ред. кол.: М. Герцик (голова), О. Вацеба, С. Родак та ін. – Львів, 1994. – Част. I. – 242 с.

138. Спортове Товариство «Україна» (Львів). До 80-річчя заснування: альманах / Ред. кол. Й. Лось та ін. – Львів: Світ, 1991. – 136 с.

139. Старков В. Традиційна ігрова культура населення України. – Київ: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2009. – 402 с.

140. 120-річчя заснування Міжнародного олімпійського комітету та 20-річчя першого виступу Національної збірної України на XVII зимових Олімпійських іграх у Ліллекхамері. Листівка / Авт.: Я. Тимчак, А. Сова. – Львів: ЛДУФК, 2014. – Вип. 12. – 2 с.

141. Суховерська О. Рухові забави й гри з мелодіями й примівками. – Львів: Накладом Осипа Суховерського, 1924. – 120 с. *Передрук*: Суховерська О. Рухові забави та ігри: З мелодіями й примівками. – Львів: Свічадо, 2011. – 128 с.

142. Тимошенко Ю. Діяльність товариства «Січ імені Б. Хмельницького» у Нью-Йорку впродовж 1920-х років // Вчені записки Таврійського

національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. – Том 33 (72). – № 1. – 2022. – С. 101–110.

143. Тимошенко Ю. О. Історичні умови та специфіка розвитку спорту й фізичного виховання в радянській Україні в 20–40-ві роки ХХ ст. – Київ: ТОВ «НВП» Інтерсервіс, 2014. – 446 с.

144. Тимошенко Ю. Невідома епістолярна спадщина Івана Боберського // Часопис української історії / За ред. докт. іст. наук, проф. А. П. Коцура. – Київ, 2014. – Вип. 28. – С. 47–54.

145. Тимчак Я. В. Військово-фізична підготовка в Україні (ІХ–ХVІІІ ст.): автореф. дис. ... канд. фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення». – Луцьк, 1998. – 16 с.

146. Тимчак Я. Світоглядні засади тіловиховання (фізичного виховання і спорту): навч. посібн. – Львів: ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. – 96 с. : іл.

147. Тимчак Я. В., Сова А. О. Томас Арнольд – творець спортивно-ігрового методу виховання // Феномен людини. Здоровий спосіб життя [Текст]: зб. наук. праць / За ред. доц. Ю. М. Панишка. – Львів, 2015. – Вип. 44 (110). – С. 65–66.

148. Тимчак Я., Сова А. Традиційний легкоатлетичний пробіг: «Від сокілства – до стрільцтва! Від УСА – до НОКУ!» // Наш спорт. Неперіодичний спортовий журнал українського спортивно-виховного товариства «Чорноморська Січ». – Випені, 2017. – Січень. – Чис. 53. – С. 16–17.

149. Тисовський О. Життя в Пласті. Основи пластового знання для Української Молоді. – Львів: Накладом Верховної Пластової Ради у Львові, 1921. – 158 с. *Передрук*: Тисовський О. Життя в Пласті. Посібник для українського пластового юнацтва. П'яте видання. – Львів, 2006. – 552 с.

150. Тисовський О. Пласт. – Львів: Накладом «Вістий з Запорожа», Львів, улица Руська 20, 1913. – 45 с. *Передрук*: Тисовський О. Пласт. Репринтне видання. – Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2013. – 48 с.

151. Трофим'як Б. Є. Гімнастично-спортивні організації у Національно-Визвольному русі Галичини (Друга половина ХІХ ст. – перша половина ХХ ст.). – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 694 с.

152. Трофим'як Б. Є. Фізична культура і спорт в Українській РСР. – Львів: Вища школа, 1987. – 159 с.

153. Трофим'як Б. Є. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-их років ХІХ ст. до 1939 р.): навчальний посібник. – Київ: ІЗМН, 1997. – 424 с.

154. Українська скаутська організація «Пласт». До 100-річчя з часу заснування. [Буклет] / Упоряд. Ярослав Тимчак. – Львів, 2012.

155. Українська спортивна та військово-похідна термінологія. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 10–11 жовтня 1992 р.) / Ред. кол.: Приступа Є., Мазур Л., Кардаш А. та ін. – Львів, 1994. – 79 с.

156. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2020. – Вип. 1. – 128 с.
157. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2022. – Вип. 2. – 160 с.
158. Українська тіловиховна традиція / гол. ред. Андрій Сова. – Львів, 2024. – Вип. 3: До 150-річчя від заснування Наукового товариства імені Шевченка, 150-річчя від народження Івана Боберського та Миколи Міхновського. – 178 с.
159. Українське спортивне товариство «Україна». До 100-річчя з часу заснування. [Буклет] / Упоряд. Ярослав Тимчак. – Львів, 2011.
160. Українське фізкультурно-спортивне товариство «Січ». До 110-річчя з часу заснування. [Буклет] / Упоряд. Ярослав Тимчак, Андрій Сова. – Львів, 2010.
161. Український спортивний клуб «Довбуш» – Чернівці та український спорт на Буковині 1920–1940 / Під ред. Володимира Карповича і Петра Григоровича. – Чикаго–Балтімор–Філядельфія–Торонто, 1984. – 171 с.
162. «Українському громадянину». Моральні настанови Івана Боберського. З нагоди 145-ліття від дня народження / Упорядкування Андрія Сова, оформлення Романа Метельського. – Львів, 2018. – 24 с.
163. Франко П. Пластові гри і забави. – Львів, 1913. – 52 с. (Пластова бібліотека, ч. 1).
164. Франко Т. Розвій руханки серед Українців. – Вінніпег, 1925. – 16 с.
165. Футбол в Україні – витоки, традиції, перспективи. Матеріали наукової конференції, присвяченої 110-річчю українському футболу. – Львів–Київ, 2004. – 312 с.
166. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І. Я. Хома, А. О. Сова, Ж. В. Мина; за ред. І. Я. Хоми. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 356 с.
167. Яремко І. 100 персон львівського спорту. – Львів: «Тріада плюс», 2010. – 388 с.
168. XII. všesokolský slet. – Praha: Česká obec sokolská, 1995. – 168 p.
169. Piotrowski W. Od «Siczy» do «Sianu». Zarys ukraińskiego ruchu sportowego w latach 1868–1944 na terenie Ziemi Przemyskiej. – Przemyśl, 2010. – 633 s.
170. Sova A. Ivan Boberskyi's published works on olympic thematic eduted in Lviv by the «Sokil» society at the beginning of the XXth century // Вісник Львівського торговельно-економічного університету / ред. кол.: Гелей С. Д., Баран В. К., Качараба С. П., Капраль М. М. та ін. – Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. – Вип. 15. – С. 58–61. – (Гуманітарні науки).
171. Sova A. Physical education professor Stepan Haiduchok: the formation of a worldview // Новітня доба / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2019. – Вип. 7. – С. 226–233.

172.Sova A, Romaniuk M. Ivan Boberskyi's pedagogical activity at Bazilian Sisters Servants Gymnasium in Lviv (1906 – 1914) // Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]. – Drogobych, 2019. – Special issue 4. – P. 71–80.

173.Sova A., Romanchuk O., Koval R., Ivan Boberskyi – the founder of the Ukrainian system of physical education and sports // Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe. – 2024, vol. 7, no. 3, pp. 25–40.

Перелік рекомендованих електронних ресурсів:

- <http://esu.com.ua/> – Енциклопедія сучасної України.
- <http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ.
- <http://history.org.ua/uk> – Інститут історії України НАН України.
- <http://www.inst-ukr.lviv.ua/> – Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України.
- <http://izbornyk.org.ua/> – Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.
- <http://k-ua.net/> – сайт «Культура України».
- <http://www.lsl.lviv.ua/> – Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника.
- <http://www.ldufk.edu.ua> – Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського.
- <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
- <https://lnulibrary.lviv.ua/> – Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка.
- <https://ntsh.org/> – Наукове товариство імені Шевченка.
- <https://www.facebook.com/groups//1157293687786970/> **Спортивний некрополь Галичини**
- <https://www.facebook.com/Українська-тіловиговна-традиція-від-Івана-Боберського-до-наших-днів-254254895078378/> – фейсбук-сторінка Андрія Сиви.
- <https://photo-lviv.in.ua/> – Фотографії старого Львова.
- <https://www.lvivcenter.org/> – Центр міської історії.
- Іван Боберський: «Де сила, там воля витає!». Документальний фільм. Автор сценарію та режисер Тарас Каляндрук. Львів 2013 рік. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zBl47VwbSpQi> (дата публікації: 14.01.2014).
- [146 років, 2 місяці і 25 днів](https://www.facebook.com/watch/?v=219033576283701). Історія Десята: Рухівня «Сокола-Батька». URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=219033576283701> (дата публікації: 30.11.2020).